

наличии двух хоругвей с гербом Польши в польской армии – большей краковской и передней стражи – нет ничего удивительного. Собственно само наличие большей хоругви логически предполагает существование меньшей. Если продолжать проводить аналогию между польскими и орденскими хоругвями, обнаруживается удивительное сходство в символике и названиях некоторых из них, на что указал в своё время А. Надольский. При этом польский историк пришёл к выводу, что в Польше, Великом княжестве Литовском и Тевтонском ордене существовали общие принципы комплектования и построения войск, а также сходные способы ведения боя[4]. Проводя аналогии, Надольский предполагает, что большей краковской хоругви соответствовала хоругвь маршала Фридриха Валенрода, хоругви дворцовых чинов – большая хоругвь великого магистра, гончая польская – меньшей хоругви великого магистра, наконец хоругвь Святого Георгия с польской стороны – хоругви Святого Георгия со стороны Ордена[4]. Эти параллели выглядят не совсем убедительно. Заметим, что белый орёл являлся гербом всей Польши, а чёрный орёл – гербом Тевтонского ордена, двойной жёлтый крест на лазурном поле являлся знаком литовского происхождения и указывает на прямую связь с Ягайлом, чёрный крест хоругви Валенрода указывает на принадлежность отряда к Ордену. Наконец дворцовые чины стояли под знаменем с изображением «Погони» – герба ВКЛ, которое находилось в вассальной зависимости от Польши, а в «*Banderia Pruthenorum*» четвёртой указана хоругвь Княжества Олесницкого», которое находилось в вассальном подчинении у Тевтонского ордена. Если после большей краковской хоругви поместить малое королевское знамя, под которым сражался отряд королевской стражи, то получаем практически полное совпадение хоругвей по рангу и принципу комплектации. Сначала идут большие и меньшие хоругви короля и магистра соответственно, за ними хоругви, относящиеся к королю и магистру, затем хоругви с символикой крупных вассальных княжеств, далее наёмные хоругви Святого Георгия, а затем хоругви, укомплектованные по территориальному принципу.

Проведение данной аналогии является ещё одним свидетельством существования отдельной меньшей королевской хоругви. Поэтому очень убедительным выглядит предположение, что в Грюнвальдской битве участвовали, по крайней мере, 51 польская, 40 хоругвей ВКЛ и 51 хоругвь со стороны Ордена[3].

Литература

1. Длугош Я. Грюнвальдская битва. – М. Л.: Издательство АН СССР, 1962.
2. Дельбрюк Г. История военного искусства. – Т. 3. – СПб.: Наука, 1996.
3. *Cronica conflictus Wladislai Regis Poloniae cum cruciferis anno Christi 1410.* – Olsztyn, 1986.
4. Nadolski A. *Remarques sur l'art militaire de l'Ordre Teutonique aux temps de la bataille de Grunwald (Tannenberg) // Das Kriegswesen der Ritterorden im Mittelalter.* – Toruń, 1991. – С. 19-26.

ДЗЕЙНАСЦЬ АДУКАЦЫЙНАЙ КАМІСІІ НА ТЭРЫТОРЫІ БЕЛАРУСІ

Н.А. Галашка

Навуковы кіраўнік – к.гіст.н. *І.Э. Яленская*
Брэсцкі дзяржаўны ўніверсітэт імя А.С. Пушкіна

Мэта даследавання – вызначэнне ролі Адукацыйнай камісіі ў арганізацыі асветы на беларускіх землях у апошняй трэці XVIII ст. Праца грунтуецца на сучаснай навуковай літаратуры.

14 кастрычніка 1773 г. у Рэчы Паспалітай была ўтворана Адукацыйная камісія, якая з'яўлялася вышэйшым заканадаўчым органам у галіне асветы. Гэта было першае ў Еўропе Міністэрства адукацыі. У дзейнасці камісіі можна вызначыць 3 этапы: 1). 1773-1780 гг. – характарызуецца актыўнай дзейнасцю па стварэнню новай сістэмы асветы. Была ўведзена трохступенчатая школьная сістэма, заснаваная на прынцыпе саслоўнасці. 2). 1780-1786 гг. – перыяд далейшага пашырэння дзейнасці і росту аўтарытэта камісіі. 3). 1786-1794 гг. – час работы Чатырохгадовага сейма, рэформы якога выклікалі пратэст з боку кансерватыўнай магнацкай вярхушкі, што прывяло да спынення дзейнасці сейма, а разам з ім і Адукацыйнай

камісіі [2, с. 65].

Рэформы Адукацыйнай камісіі адбываліся на тэрыторыі сучаснай заходняй і цэнтральнай Беларусі. Пад уладу камісіі, старшынёй якой быў прызначаны віленскі епіскап І. Масальскі, трапілі ўсе навучальныя ўстановы. Такім чынам, справы адукацыі, якімі дагэтуль валодала царква, перайшлі да дзяржавы. Атрымаўшы ў свае веданне езуіцкую маёмасць і землі, арганізацыя мела фінансавую незалежнасць. Адукацыйная камісія з'яўлялася наватарам у рэфармаванні народнай асветы. У навучальных установах забаранялася выкладанне тэалогіі. Уводзіліся дысцыпліны прыродазнаўчага накірунку. Змест выкладаемых прадметаў узбагачаўся практычна карыснымі для жыцця ведамі. Аднак свецкая арыентацыя адукацыі не азначала яе атэістычнай скіраванасці. У навучальных праграмах захоўваліся элементы выкладання рэлігіі.

Пачатковую адукацыю давалі парафіяльныя школы, дзейнасць якіх будавалася ў адпаведнасці з “Палажэннем аб парафіяльных школах” 1774 г. [1, с. 150]. Прадугледжвалася адкрыццё двух тыпаў школ: павышаных (у гарадах) і ніжэйшых (у мястэчках). Сярэдняю адукацыю давалі акруговыя і падакруговыя ці ваяводскія і павятовыя школы, у сваёй дзейнасці яны кіраваліся “Правіламі Камісіі Народнай адукацыі для школ ваяводскіх” (1774 г.). Школы адрозніваліся колькасцю гадзін і настаўнікаў. У Беларусі былі адкрыты 20 акруговых і падакруговых школ, у тым ліку ў Берасці, Гародні і Навагрудку. Вышэйшую ступень адукацыі ў ВКЛ прадстаўляла Віленская езуіцкая духоўная акадэмія, якая была пераўтворана ў Галоўную школу ВКЛ. Галоўнай мовай асветы стала польская мова, якая пацягнула нават лацінскую. Меркавалася стварыць у краіне шырокую сетку жаночых пансіёнаў.

Адным з найважнейшых вынікаў работы камісіі была распрацоўка галоўнага нарматыўнага дакумента – “Статута, напісанага камісіяй народнай асветы для акадэміі і школ РП”, які вызначаў мэты і сутнасць рэформы адукацыі. Праект Статута быў падрыхтаваны сакратаром камісіі Г. Пірамовічам у 1782 г., а выдадзены ў 1783 г. На той час гэта быў адзіны ў Еўропе дакумент, які паказваў месца школы ў жыцці дзяржавы і грамадства. У Статуце указвалася на недапушчальнасць перагрузкі вучняў дамашнімі заданнямі. Падкрэслівалася неабходнасць гуманнага адносінаў да дзяцей. Акцэнтавалася ўвага на ўлік індывідуальных асаблівасцяў вучняў. У працівагу схаластыцы і зубрэнню асноўны акцэнт рабіўся на развіццё мыслення ў вучняў.

Нягледзячы на ​​непрацяглы час існавання, Адукацыйная камісія дала штуршок і заклала асновы новага этапа ў развіцці асветы і культуры.

Літаратура

1. Болбас В.С. Першае ў Еўропе // Народная асвета. – 1998. – № 10. – С. 148-157.
2. Добрынин М. Польша: история общеобразовательной школы и педагогической мысли (с периода христианизации до 1939 года). – Брест, 1997.

ФЕНОМЕН ЖЕНСКОГО ПИСЬМА И ЗАДАЧИ ЕГО ИССЛЕДОВАНИЯ

М.Ч. Гардукевич

Научный руководитель – к.ф.н., доцент *Ю.Ю. Гафарова*

Республиканский институт высшей школы

Женская культура представляет специфический текст, отличительной особенностью которого является отход от стандартов и моделей, образцов, установленных маскулинной культурой. Чтение каждого текста является «процессом упорядочивания структур сигнификации» [1,827]. Читая женский текст, мужчина находится в системе незнакомых символических структур и в силу своего непонимания отвергает эти нерасшифрованные, «бессмысленные» системы. По мнению американского литературоведа Аннет Колодны, читатель (мужчина) в своем жизненном опыте исторически не знаком с некоторыми физиологическими процессами, происходящими в организме женщины, поэтому он не способен проинтерпретировать то, что является важным для женщины. Именно поэтому мужчины не признают творения женщин, и у этих произведений нет возможности стать каноническими.